HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

גמ' פרק אחד. כלומר מעט ממנו מלפניו. ויש אומרים פרק חתיכת בגד. ולשון פרק בתרוייהו לשני טורגל"ן: **ולא אוסף.** דאין אשה נסקלת ערומה: **ור' יהודה.** אמר לך אותו לאו למעוטי אשה אתא אלא לאורויי לן דנסקל ערום דמאותו נפקא לן בלא כסותו: **לא שנא הוא ולא שנא היא.** שהרי אין כאן מיעוט והשוה הכתוב [1] אים לאשה לכל מיתות שבתורה [2]: **להרהורא.** שמא יתנו בה עייניהם ויבואו לידי הרהור דאי לאו האי טעמא נהי דלרבנן לא אצרכה קרא להפשיטה נעביד לה אין כדי שתמות מהר: **בגבדיה.** של סוטה: **נקרעו.** כדרך כל הנקרעים: **נפרמו.** קרע משונה לכאן ולכאן ולאתיכות קטנות: **וסותר את שערה.** קלעי שערה: **וגוסרו כל הנשים.** ואם לא היו מקלקלין אותה אין כאן ייסור אם תלא זכאה ואנו מתכוונים לגייסה ואפילו היא זכאה שלא נטמאה מכל מקום פרולה היתה שהרי קינא לה ונסתרה: **הלא.** דמיקטלא אין ייסור גדול מזה וטעמא לאו משום הרהור היא: **מיהה יפה.** ולא תבזהו: **בזיוני דאינש עדיף ליה.** כלומר גדול בעיניו טפי מניאת דגופיה הלכך נוח לה שתיסקל בלבושה ותשהא למות ואע"ג דאיכא לערא דגופא ולא תבזה אותה להפשיטה הלכך זו היא ברירת מיתה יפה: **ניחא דגופא עדיף ליה.** גדול בעיניו טפי מבזיוני הלכך כשתפשיטנה זו היא יפה לה: **מתני' היה גבוה שתי קומות.** ומפילו משם נאמרך: **הופכו על מצחו.** כשהוא מוסכב פרקדן הוא מגונה יותר: **גמ' תנא וקומה שלו.** שהיה מפילו מעומד ולא מיושב: **ומי בעינן בזוי הא'.** דבלאו הכי ליכא שיעור מיתה: **מה בור שהוא לדי להמית.** משנה היא בבבא קמא (דף נ:) אחד החופר בור ואחד החופר שיח ומערה חייב בנפילת שור וחמור אם כן למה נאמר בור מה בור שיש בו כדי להמית והיינו עשרה טפחים דסתם בור אינו פחות מעשרה טפחים אף כל שיש בו כדי להמית ומאי ניהו עשרה טפחים היו פחותין מכאן ונפל לתוכן שור וחמור ומת פטור. אלמא עשרה הוי שיעור להמית: **מיהה יפה.** שימות מהר: **מינוול.** אם גבוה יותר מדאי מתפזר גופו ואברין מתפרקין וכריסו נבקעת: **מניין שבדחייה.** נידונו הנוגעים בהר סיני ת"ל ירה לא תגע וגו': **יירה.** לשון השלכה כמו (שמות טו) ירה ביס ומשמעות דרש ולא ריבויא: **מניין.** שסקילת אבנים הוזכרה שם ת"ל סקול דהוא לשון אבנים כדכתיב (דברים כב) וסקלוה (כל) אנשי עירה באבנים: **ומנין שבסקילה ובדחייה.** אם הולך לשמיהן כגון שדחפוהו ולא מת: **ת"ל כי סקול יסקל או ירה יירה.** ריבויא הוא דאי אדא מיגייהו דווקא קאמר או הא או הא ליכתוב כי סקול סקול או ירה מדכתיב הני לרבויי כתבינהו: **אאם מת בדחייה יצא.** לא נאמר או לאחלק: **ומניין שאף לדורות.** כל חייבי סקילה תהא דחייה שם: שנאמר ואכלוה מצות אבל המזבח וכי אבל המזבח אוכלים אבל בזמן שהוא שלם ולא כשהוא חסר וההוא קרא במילואים כתיב וי"ל [דף נט.] התם ליף טפי משום דאשכחן גבי הקרבה לדורות כיולא בהן דדרשינן התם לעיל מיניה [3] מזבח שנפגם כל הקדשים שנשחטו עליו פסולין שנאמר וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך וכי עליו זובח אבל אחרים שלם ולא כשהוא פגום:

תלמוד

גמ' [6] תנו רבנן האיש מכסין אותו פרק אחד מלפניו ואשה שני פרקים בין מלפניה בין מלאחריה מפני שכולה ערוה דברי ר' יהודה וחכמים אומרים האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה מאי טעמייהו דרבנן אמר קרא [1] ורגמו אותו מאי אותו אילימא אותו ולא אותה והכתיב [2] והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההיא אלא מאי אותו אותו בלא כסותו הא אותה בכסותה רבי יהודה אומר אותו בלא כסותו לא שנא איש ולא שנא אשה [3] למימרא דרבנן חיישי להרהורא ורבי יהודה לא חייש להרהורא והא איפכא שמענא להו [7] דתנן [8] הכהן אוחז בבגדיה אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו עד שמגלה את לבה וסותר את שערה רבי יהודה אומר אם היה לבה נאה לא היה מגלהו ואם היה שערה נאה לא היה סותרו אמר רבה התם היינו טעמא שמא תצא מב"ד זכאה ויתגרו בה פירחי כהונה הכא [9] הא מקטלא וכי תימא אתי לאיתגרויי באחרנייתא [10] אמר רבה גמירי אין יצר הרע שולט אלא במי שעיניו רואות אמר רבא דר' יהודה אדר' יהודה קשיא דרבנן אדרבנן לא קשיא אלא אמר רבא דרבי יהודה אדר' יהודה לא קשיא כדשנין דרבנן אדרבנן נמי לא קשיא אמר קרא [3] ונוסרו כל הנשים ולא תעשינה כזמתכינה הכא אין לך ייסור גדול מזה וכ"ת ליעביד בה תרתי [11] אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר קרא [4] ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה לימא דרב נחמן תנאי היא לא דכולי עלמא אית להו דרב נחמן והכא בהא קמיפלגי מר סבר בזיוני דאיניש עדיפא ליה טפי מניאה דגופיה ומר סבר ניחא דגופיה עדיף מבזיוני: **מתני'** [12] בית הסקילה היה גובה שתי קומות אחד מן העדים דוחפו על מתניו נהפך על לבו הופכו על מתניו ואם מת בה יצא ואם לאו השני נוטל את האבן ונותנו על לבו אם מת בה יצא ואם לאו רגימתו בכל ישראל שנאמר [5] יד העדים תהיה בו בראשונה להמיתו ויד כל העם באחרונה: **גמ'** [13] תנא וקומה שלו הרי כאן שלש ומי בעינן כולי האי ורמינהו [14] מה בור שהוא כדי להמית עשרה טפחים אף כל כדי להמית עשרה טפחים אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר קרא [4] ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה אי הכי ליגבהיה טפי משום דמינוול: אחד מן העדים דוחפו: תנו רבנן מניין שבדחייה ת"ל [6] ירה ומנין שבסקילה ת"ל [6] סקל יסקל או ירה יירה ומנין [7] שאם מת בדחייה יצא תלמוד לומר או ירה יירה [8] מניין שאף לדורות כן

ת"ל

הא אותה בכסותה. לאו מקרא דרים דהא ליכא מיעוטא להכי דאתו אינשי למידרש בלא כסותו אלא היינו טעמא דמפרש משום הרהורא או משום בזיונא: **אלא** במה שעיניו רואות. והא דאמר סוף פ"ק דמגילה (דף טו.) כל האומר רחב רחב מיד נקרי האמר התם ביודעה ומכירה: **ברור** לו מיתה יפה. י"מ משום דלרעך כמוך לא שייך מחיים דחייך קודמין [9] וי"מ משום דכתיב ברישיה דקרא לא תקום ולא תטור ולשון נקימה היינו מיתה כדאמרינן לקמן בפ' אבעא מיתות (דף נב:) גבי נקוט ינקם כשהוא אומר והכאתי עליכם חרב כו':

ורמינהי מה בור. הא דפרין משום אאדם משום דהתם נמי דרשינן שור ולא אדם: **מה בור שיש בו כדי להמית.** בנ"ק (דף נ:) פ"ה משום דסתם בור עשרה וקשה לר"מ אדרבה סתם בור יותר מעשרה כדאשכחן ביוסף וירמיה שהושלכו לבור וכדאשכחן בבור שמעלא ישמעאל בן נתניה חללים וכאן פירש דסתם בור אינו פחות מי' מיהו קשה דפריך ברישא נ"ק (דף ג. ושם) אילימא אב' י' ותולדה ט' לא ט' כתיבי ולא עשרה כתיבי ומשני והמת יהיה לו אמר רחמנא וקיים להו לרבנן דעשרה מיתה עבדי תשעה ניזקין עבדי מיתה לא עבדי אלמא מהתם ילפינן ומפר"ת דסתם בור הוי יותר מעשרה ותרוייהו לריכי דאי כתב רחמנא והמת יהיה לו ה"א בכל ענין שימות אפילו בפחות מי' כתב רחמנא בור ואי כתב רחמנא בור ה"א בעמוק כ"כ דאי אפשר שלא ימות בו כתב רחמנא והמת יהיה לו ברור למות בו דהיינו עשרה דקיים להו לרבנן דעבדי מיתה והא דפרין התם סוף סוף זה אב למיתה וזה אב לניזקין אע"ג דט' לא כתיבי כלל סברא הוא כי היכי דעשרה אב למיתה משום דיש בו כדי להמית תשעה נמי אב לניזקין דיש בו כדי להזיק אי נמי משום דכתיב תרי זימני בור כי יפתח איש בור או כי יכרה איש בור (שמות כא) דדרש בירושלמי אחד בור למיתה ואחד בור לניזקין: **מניין** שבדחיה. סקילה נאמר תחילה בפסוק ואפילו הכי עבדינן לה לנסוף משום דאשכחן קראי דסמוך סקילה למיתה דכתיב (דברים יז) וסקלתם באבנים ומתו [10]: **מניין שאף לדורות בו'.** אפילו לרב דליף דורות משעה ברים הקומץ רבה (מנחות דף יט: ושם) אינטריך קרא לרבויי הכא לדורות דה"א סיני שאני והא דאמרינן בפ' עבול יום (זבחים דף קא.) דאמר ליה אהכן למשה שמא לא שמעת שהותרה אינות אלא בקדשי שעה ולא בקדשי דורות ה"ק שמא כך נאמר לך בפירוש וא"ת למאן דלא ליף ברים הקומץ רבה [11] (שעה מדורות) האמר בזבחים בפ' קדשי קדשים (דף ס.) מזבח שנפגם אין אוכלים בגינו שיהי מנחה

עין משפט
נר מצוה

יג א מיי' פי"ג מהלכות סוטה הלכה יא סמג עשין כד:

יד ב מיי' פט"ו מהלכות סנהדרין הלכה א סמג עשין קא:

טו ג מיי' פי"ב מהלכות מזקי ממון הלכה י סמג עשין סח טור שו"ע חו"מ סימן תי סעיף ו:

טז ד מיי' פט"ו מהלכות סנהדרין הלכה א סמג עשין קא:

תורה אור השלם

1. הוֹצֵא אֶת הַמְקַלֵּל אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְסָמְכוּ כָל הַשֹּׁמְעִים אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁוֹ וְרָגְמוּ אֹתוֹ כָּל הָעֵדָה: ויקרא כד יד
2. וְהוֹצֵאתָ אֶת הָאִישׁ הַהוּא אוֹ אֶת הָאִשָּׁה הַהִוא אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת הַדָּבָר הָרָע הַזֶּה אֶל שְׁעָרֶיךָ אֶת הָאִישׁ אוֹ אֶת הָאִשָּׁה וּסְקַלְתָּם בָּאֲבָנִים וָמֵתוּ: דברים יז ה
3. וְהִשַּׁבְתִּי זִמָּה מִן הָאָרֶץ וְנִוָּסְרוּ כָּל הַנָּשִׁים וְלֹא תַעֲשֶׂינָה כְּזִמָּתְכֶנָּה: יחזקאל כג מח
4. לֹא תִקֹּם וְלֹא תִטֹּר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ אֲנִי יְיָ: ויקרא יט יח
5. יַד הָעֵדִים תִּהְיֶה בּוֹ בָּרִאשֹׁנָה לַהֲמִיתוֹ וְיַד כָּל הָעָם בָּאַחֲרֹנָה וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ: דברים יז ז
6. לֹא תַגֵּעַ בּוֹ יָד כִּי סָקוֹל יִסָּקֵל אוֹ יָרֹה יִיָּרֶה אִם בְּהֵמָה אִם אִישׁ לֹא יִחְיֶה בִּמְשֹׁךְ הַיֹּבֵל הֵמָּה יַעֲלוּ בָהָר: שמות יט יג

לעזי רש"י

טורנצי"ן [טרונצו"ן]. קָטֶע.

רבינו חננאל

האיש מכסין אותו מלפניו והאשה מלפניה ומאחריה דברי ר' יהודה וחכ"א אין האשה נסקלת ערומה ואקש' למימרא מאי דר' יהודה לא חייש להרהורא ורבנן חיישי להרהורא והא בענין סוטה איפכא שמענא להו דתנן וכהן אוחז בבגדיה אם נקרעו נקרעו אם נפרמו נפרמו עד שהוא מגלה את לבה כולה ר' יהודה אומר אם היה לבה נאה לא היה מגלהו כו' ושני רבא התם בענין סוטה חיישי' שמא תצא מב"ד זכאה ויתגרו בה פרחי כהונה כו' שאר השמועה פשוטה היא: [**מתני'**] בית הסקילה היה גבוה שתי קומות כו' תנא וקומה שלו הרי כאן שלש איני והא תנן בפרק שור שנגח מה בור שהוא כדי להמית עד עשרה טפחים אף כל שהוא כדי להמית עד עשרה טפחים הנה י' טפחים דיי כדי להמית ופירק רב נחמן בענין להמיתו במהרה כדי שלא יצטער לפיכך אמרינן אותו ג' קומות ואם תאמר אי הכי ליגבהיה טפי חיישינן שמא תתבקע כרסו ויצאו בני מעיו לחוץ ויבא לידי ניוול. ירושלמי פריקי בין הנסקל לנופל הכי אינו

מסורת הש"ס

א) [תוספ' פ"טו] סוטה מ., ב) [סוטה כג: לעיל מג. ע"ש], ג) [סוטה ח. כל הסוגיא], ד) שם ז., ה) הא קא מיקטלא כל"ל רש"ל, ו) [סוטה ח. ע"ש], ז) [סוטה שם:] לקמן נב. פסחים עה. כתובות לז: [ב"ק נא.], ח) [לקמן נב.] ב"ק נא., ט) ג"ז שם [תוספ' פ"טו], י) [ב"ק נ:], כ) [נ"ל ומיגיי. רש"ל], ל) אשה לאיש כל"ל, מ) [קדושין לה.], נ) [ב"מ סב.], ס) [וע"ע תוס' פסחים ו: ד"ה אבל בחד], ע) [נ"ל דורות משעה], פ) [לף נט.],

גליון הש"ס

רש"י ד"ה הפכו וכו' כשהוא מושכב. עי' תוספות שבת יעקב מ"ל סימן ה:

מוסף רש"י

פרק אחד. מתיכת בגד מלפניו ומאחר כל גופו ערוה (סוטה מ.). שכולה ערוה. אחוריה ופניה, שבית הבושת גרמה משני לדדין (שם). אלא מאי אותו אותו בלא כסותו. הא דממעטו אשה לענין ערום, דנפיק מהאי קרא מיעוטא, לאותו משמע ולא כסותו ולהכי נקט ליה להאי משמעותא דערום בלשון זכר גבי איש, למימרא הא אותה בכסותה (שם כג:). חייש להרהורא. שלא יתנו הרואין את לבם בה (שם מ.). אוחז בבגדיה. בבית הסוקר שלה, אם נקרעו. אינו מוסיף, ואם נפרמו. אינו מוסיף. פרימה גדולה מקריעה, שנקרעה לקרעים הרבה, דמינגיי"ר בלע"ז, כמו (שבת עד:) האי דפריס סילקא (שם). וסותר את שערה. מקליעתו (שם). שמא תצא מב"ד זכאה. שטוהרה תמנע ולא יבדקוה הנשים ויתגרו בה. ויהיו רודפים אחריה כל ימיה, פרחי כהונה. נקט על שם שהיו מצויין בעזרה יותר משאר העם (שם). אתי לאיתגרויי באחרנייתא. על ידי שראו את זו ערומה מתגרה יגרם נגשים אחרות (שם). גמירי. מסורת בידי מרבותי (שם). דרבנן אדרבנן לא קשיא. בתמיה דשנין ר' יהודה ולא מיישם לשניי דרבנן (שם). אמר קרא ונוסרו כל הנשים. טעמא מאי אמרי רבנן שמצוה לגייסה ואפילו היא טהורה,משום ונוסרו כל הנשים, שלא יבילו עצמן לידי חטא ותהייהנה לטעות (שם ח:). הכא. שהיא נסקלת, אין לך ייסור גדול מזה לאחרות (שם). ליעבידי בה תרתי. מיתה ובושה (שם). מר סבר בזיוני דאינש עדיפא ליה. משוב על האדם ושני לו טפי מצערא דגופיה, הלכך מיתה יפה היא לנסקל לבושם, ואע"פ שצערו ממשך שאינו ממהר למות, ולא ליסקל ערום ותרתי, ורבי יהודה סבר צערא דגופא עדיף ליה חז היא מיתה יפה לו ליסקל ערום ואע"פ שמתבזה ולא יסקל בלבושו וימשך צערו (שם).

דומה נופל מדעת לנופל שלא מדעת משמיה דר' יאשיה אמרי אינון דחבטבין תורא בחייליה אין בו משום ריסוק אברים קומי ר' פינחס חבטו תורא בחייליה אמר לון בחייכון שרוני שרוניה וקם וערק אמר ברוך שבחר בחכמים ובדבריהם שאמרו אילין דחבטבין תורא בחייליה אין בו משום ריסוק אברים: **ומניין** שטען סקילה שנאמר סקול יסקל ומניין שטען דחייה שנאמר ירה יירה סקול יסקל זו סקילה ירה יירה זו דחייה ומניין שטען ב' דחיות ת"ל יירה. ת"ר מניין שאף לדורות כן שנאמר כי סקול יסקל או ירה יירה ואם לאו נוטל האבן